

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

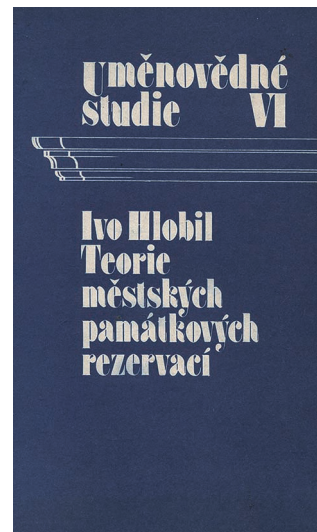
třicet let, které uplynuly od sametové revoluce, je časovým odstupem dovolujícím nezaujatý pohled na dlouhou a komplikovanou periodu, která jí předcházela a v níž má mnohé současné dění své kořeny. Více než čtyři desetiletí trvajících totalitních panství zasáhlo zásadním způsobem všechny sféry života společnosti a památková péče nemohla být výjimkou. Vůle přijmout tehdejší struktury, procesy i kauzy za téma plnohodnotného historického výzkumu však byla dosud v naší zemi velmi slabá. Setkávali jsme se pouze s publikovanými vzpomínkami pamětníků (ani ty však nebyly nijak časté) nebo s detailnějším rozbořením určitých kauz, většinou však ne dostatečně zapojeným do širšího historického kontextu. Texty *In medias res* v tomto čísle Zpráv památkové péče mají ambici ukázat studium aktivit zaměřených na ochranu rozsáhlého konvolutu hmotných památek *in situ* v českých zemích jako plnohodnotné téma historického výzkumu a naznačit jeho některé možné směry. Nechtěli jsme, aby byly povýšeným „nadhledem“, ale spíše mnohvrstevným pochopením tehdejší situace. I z toho důvodu jsou mezi autory výraznou měrou zastoupeni historici zabývající se tímto obdobím, kteří dokáží sledovat zapojení památkové péče do širšího celospolečenského kontextu, vidět, co bylo společné s dalšími oblastmi života a co naopak jedinečné pro tuto sféru. Většina textů vychází z příspěvků přednesených na online konferenci *Památky a památková péče v Československu a v dalších zemích střední Evropy* ve druhé polovině 20. století připravené v dubnu loňského roku Ústavem dějin umění AV ČR, Ústavem pro studium totalitních režimů a Národním památkovým ústavem.

Schopnost uchopení tématu z více perspektiv, o níž jsme v textech usilovali, byla určující také pro badatelský přístup Ivo Hlobila, jehož památce bychom rádi toto číslo věnovali. Profesor Ivo Hlobil na podzim loňského roku podlehl nemoci, jež náš život tak zásadním způsobem poslední dobou ovlivňovala. Při řešení svých badatelských témat i při své pedagogické činnosti nikdy nezůstal zapouzdřen v úzkém jednooborovém přístupu, což jsme my, jeho studenti, velmi obdivovali, byť někteří z nás pouze do chvíle, než stejný přístup začal očekávat i od nás. On byl také prvním, kdo ve svých publikacích věnovaných ochraně historických urbanistických celků a expozicím státních hradů a zámků dokázal funkčním způsobem propojit historickou i teoretickou perspektivu památkové péče. Osobnost Ivo Hlobila jedinečným způsobem přibližuje v tomto čísle nekrolog jednoho z nejpovolanějších, jeho dlouholetého spolupracovníka z olomoucké katedry dějin umění i z Ústavu dějin umění AV ČR, jeho přítele profesora Rostislava Šváchy.

Jak je již ve Zprávách zvykem, najde čtenář i v tomto sešitu několik studií, které se věnují rozmanitým aspektům z široké oblasti péče o památky, ale zároveň nespádají do hlavní rubriky. Za pozornost rovněž stojí otevřený rozhovor o tom, jakým způsobem může k památkovým objektům přistupovat praktikující architekt, či knižní recenze a drobné zprávy z dění v oboru.

Inspirativní čtení přeji

Kristina Uhlíková a Tereza Johanidesová

OBSAH

IN MEDIAS RES: PAMÁTKOVÁ PÉČE V OBDOBÍ STÁTNÍHO SOCIALISMU

- Kristina Uhlíková, Michal Sklenář*; Instrumentalizace památkové péče v českých zemích v druhé polovině 40. a v 50. letech 20. století / 3
- Vojtěch Kessler, Josef Šrámek*; Legacy of the one-armed commander in the shadow of the red star: the conservation of burial monuments from the Austro-Prussian War in Hradec Králové between 1948 and 1989 / 17
- Marek Krejčí*; Josef Pošmourný – architekt v soukolí doby / 31
- Milan Bárta*; Památky a SNB – zájem, či nezájem? / 38
- Jitka Jonová*; Církevní památková péče ve druhé polovině 20. století se zaměřením na olomouckou arcidiecézi / 47
- Ladislav Holoubek, Michal Sklenář*; Hugo Doskočil – kněz a „diecézní konzervátor“ v Hradci Králové. Příspěvek k proměnám církevní a státní péče o sakrální památky v první polovině 20. století / 55

MATERIÁLIE, STUDIE

- Alena Řičánková, Jaroslav Zeman*; Vila jako prototyp. Drážďanská kancelář Lossow & Kühne a „typizované projekty“ vilové architektury na severu Čech / 65
- Anežka Mikulcová*; Obnova piana nobile a restaurování hlavního sálu zámku Veltrusy / 77
- Tomáš Weiss, Kateřina Kalianková, Martin Slávik, Jakub Mareš, Jana Maříková-Kubková, Jan Válek*; Metody měření vlhkosti v historickém zdivu s příklady využití na archeologických areálech pod III. nádvořím Pražského hradu / 88

NEKROLOG

- Odešel profesor Ivo Hlobil (*Rostislav Švácha*) 97/

ROZHOVOR

- „Když se snažíte památku lámat přes koleno, tak je to strašně drahé.“ Rozhovor s architektem Jakubem Masákem (*Vilém Faltýnek*) 99/

RÚZNÉ

- Na stálé adrese... Archeologický ústav v Letenské ulici čp. 123 (*Marcela Starcová*) 109/

SEMINÁŘE, KONFERENCE, AKCE

- Sedm ročníků kastelologické konference na Křivoklátě (*Josef Hložek*) 114/ Mezinárodní den archeologie 2021 v NPÚ (*Stanislava Kučová, Jan Pařez, Filip Prekop, Jiří Havlice*) 115/

RECENZE

- Druhé, upravené vydání Zřícenin hradů, tvrzí a zámků v jižních Čechách (*Lukáš M. Výtlačil*) 118/

RESUMÉ

- Summary / 119

